

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

35

2014
τόμος ΙΟ

ΣΥΝΑΨΙΣ

Για τον νευρωνικό κώδικα
της σημασίας των λέξεων
Χρήση & κατάχρηση των νευροεπιστημών
στην εκπαίδευση
Απραγματισμός, ένας πολύπλευρος όρος
Έρευνα της ψυχοπαθολογίας βαρέως
πασχόντων από σωματικά νοσήματα

Γύρω από τον αλκοολισμό

- Η οινοποσία και η μέθη στο Συμπόσιο του Πλάτωνος
- «Αι φρενοπάθειαι εν Ελλάδι» & «τα αίτια αυτών, ιδία ο αλκοολισμός» άρθρο του 1914
- Η συνεξάρτηση στο αλκοόλ στην Ταβέρνα του Ζολά
- Ο Πότης του Χανς Φάλλαντα

Ντε Κλεραμπώ, ψυχίατρος & φωτογράφος
Η αμφιλεγόμενη σχέση του Φουκώ
με την ιστορία της ιατρικής
Ο χρόνος στην ψυχανάλυση
& τον κινηματογράφο
Το γήρας [διήγημα]

Κλασικά κείμενα ψυχοπαθολογίας
[Otto Kernberg]

ΙΣΣΝ 1790-441235

9 771790 441359 >

Τριμηνιαία Επιθεώρηση Ψυχιατρικής, Νευροεπιστημών & Επιστημών του Ανθρώπου

Τριμηνιαία Επιθεώρηση Ψυχιατρικής, Νευροεπιστημών & Επιστημών του Ανθρώπου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΟΚΤ ΝΟΕ ΔΕΚ

γύρω από τον αλκοολισμό

- 06 Περί οινοποσίας και μέθης στο Συμπόσιο του Πλάτωνος
- 07 Αι φρενοπάθειαι εν Ελλάδι.
Η συνχρόνη των φρενιτίδων νόσων παρ' ημίν και τα αίτια αυτών,
ιδίᾳ ο αλκοολισμός
Μιχαήλ Ι. Γιαννήρης (1865-1956)
[Περιοδικό «Ποικίλη Στοά» 1914]
- 09 Αλκοολισμός και συν-εξάρτηση
(συν-αλκοολισμός) στο μυθιστόρημα
του Εμίλ Ζολά «Η ταβέρνα»
Jean Paul Rouffaer
- 12 Η μικρή απόσταση μεταξύ
καλού και κακού
Κατερίνα Σχινά
[κριτική παρουσίαση του βιβλίου
Ο πότης του Χανς Φάλλαντα]

επιχειρήματα

- 16 Ο αινιγματώδης νευρωνικός
κώδικας της σημασίας των λέξεων
Ανδρέας Κ. Παπανικολάου
- 24 «Γέφυρες πάνω από ταραγμένα
νερά». Χρήση και κατάχρηση των
νευροεπιστημών στην εκπαίδευση
Θανάσης Καράβατος
- 33 Απραγματισμός.
Καταγωγή και εξέλιξη του όρου
Georges Lantéri-Laura (1930-2004)

διαπιστώσεις

- 36 Συγκριτική μελέτη ψυχοπαθολογίας
ασθενών με έμφραγμα μυοκαρδίου
και τελικού σταδίου νεφρικής
ανεπάρκειας
A. Κοιμπόδη, X. Ιατίκογλου,
I. Ζέρβας, A. Κουζούπης, X.
Χριστοδούλου, I. Λιάππας

αναδρομές

- 41 Gaëtan Gatian de Clérambault:
Ψυχίατρος και Φωτογράφος
Serge Tisseron
- 49 Michel Foucault και ιστορία της
ιατρικής. Μια αμφιλεγόμενη σχέση
Παναγιώτης Ανδριόπουλος

προεκτάσεις

- 55 Ο χρόνος στην ψυχανάλυση
και τον κινηματογράφο
Πάνωντς Παπαδόπουλος

από την άλλη πλευρά

- 58 Το γήρας
Αρχοντούλα Διαβάτη

αναγνώσματα

- 59 Δημοσθένης Αγραφιώτης:
Παραναγγώριση. 4 δοκίμια για τον
Κ.Α. Δοξιάδη
«Εξερευνώντας τη σημασία
της Οικιστικής»
Tom Fookes[†]

- 60 Αριστείδης Γ. Διαμαντής:
Ναύαρχος Παύλος Κουντουριώτης
(1855-1935). Μια ψυχογραφική
προσέγγιση

- 61 Laura Dethiville
& Ελίζα Νικολοπούλου:
Συνομιλώντας για τον D. W. Winnicott
και την κλινική του

ΕΙΔΙΚΟΣ ΦΑΚΕΛΟΣ Ψυχοπαθολογία /8

υπεύθυνος: Γ. Δημητριάδης
Otto F. Kernberg (1928-)

- 62 Εισαγωγή στο έργο του
Otto F. Kernberg
Ουρανία Μολυβιάτη

- 64 Η ταύτιση και οι διαμορφώσεις της
όπως τις παρατηρούμε στην ψύχωση
Otto F. Kernberg

εις μνήμην...

- 75 Λευτέρης Λύκουρας [1945-2013]

Κώστας Σιτζόγλου [1950-2014]

- 76 Πέτρος Χαρτοκόλλης [1923-2013]

Παναγιώτης Ουλής [1956-2014]

**Ευχαριστούμε την εταιρεία Lundbeck που χρόνια τώρα συμβάλλει στην προσπάθειά μας,
καθώς και την εταιρεία Genesis Pharma για τη δική της συμβολή**

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Η Αστική -μη κερδοσκοπική- Εταιρεία «Κοινός Τόπος Ψυχιατρικής, Νευροεπιστημών & Επιστημών του Ανθρώπου. Εταιρεία Ιστορικών, Επιστημολογικών & Φιλοσοφικών Μελετών» Α.Φ.Μ. 999150254, Δ.Ο.Υ. Δ' Αθηνών Ηριδανού 20, 151 28 Αθήνα

ΕΚΔΟΤΗΣ

Θανάσης Καράβατος

ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Γιάννης Ευδοκιμίδης (Αθήνα)
Γιώργος Δημητριάδης (Αθήνα-Παρίσιο)
Θανάσης Καράβατος (Θεσ/νίκη)
Γιώργος Κωνσταντακόπουλος (Αθήνα-Λονδίνο)
Βασίλης Μποζίκας (Θεσ/νίκη)
Γιάννης Νηματούδης (Θεσ/νίκη)
Πέτρος Πετρίκης (Ιωάννινα)
Δημήτρης Πλουσιόπης (Αθήνα)
Κώστας Πόταγας (Αθήνα)

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Δανιέλλα Αγγελή (Αθήνα)
Νικηφόρος Αγγελόπουλος (Λάρισα)
Δημοσθένης Αγραφιώτης (Αθήνα)
Λουκάς Αθανασιάδης (Θεσ/νίκη)
Γρηγόρης Αμπατζόγλου (Θεσ/νίκη)
Δημήτρης Αναγνωστόπουλος (Αθήνα)
Μαρία Αναγνωστούλη (Αθήνα)
Δημήτρης Γεωργιάδης (Αθήνα)
Νίκος Ζηλίκης (Θεσ/νίκη)

Απόστολος Ιακωβίδης (Θεσ/νίκη)

Αζαρίας Καραμανλίδης (Θεσ/νίκη)
Φίλιππος Καργόπουλος (Θεσ/νίκη)
Μαίρη Κοσμίδου (Θεσ/νίκη)
Ηλίας Κούβελας (Πάτρα)
Δημήτρης Κυρτάτας (Αθήνα)
Τέτα Κώνστα (Θεσ/νίκη)
Γιώργος Κωστόπουλος (Πάτρα)
Γιάννης Λιάπας (Αθήνα)

Λευτέρης Λύκουρας †
Αντώνης Μαΐλης (Αθήνα)
Ειρήνη Μαρκίδη (Αθήνα)
Βένος Μαυρέας (Ιωάννινα)
Μάριος Μπέγζας (Αθήνα)
Μαρίνα Οικονόμου (Αθήνα)
Λάμπτης Παπαγεωργίου (Αθήνα)
Δανάν Παπαδάτου (Αθήνα)
Γιώργος Παπαδημητρίου (Αθήνα)
Γιώργος Παπαδόπουλος (Αθήνα)
Γιώργος Χ. Παπαδόπουλος (Θεσ/νίκη)
Στέργιος Πιτσάβας (Θεσ/νίκη)
Γιάννης Πολυχρονίδης (Αθήνα)
Άκης Σίμος (Ηράκλειο)
Στέλιος Στυλιανίδης (Αθήνα)
Μάρκος Συγγελάκης (Θεσ/νίκη)
Θανάσης Τζαβάρας (Αθήνα)
Νίκος Τζαβάρας (Αθήνα)
Βλάσης Τομαράς (Αθήνα)
Λάζαρος Τριάρχου (Θεσ/νίκη)
Αντώνης Χατζηιωάννου (Θεσσαλονίκη)

Χριστίνα Ανδρέου (Αμβούργο)
Παντελής Γιαννακόπουλος (Γενεύη)
Νίκος Γκουγκουλής (Παρίσιο)
Γιώργος Δελλατόλας (Παρίσιο)

Βασίλης Καψαμπέλης (Παρίσιο)
Ελένη Μπάρμπας (Βοστώνη)
Κώστας Μπούρας (Γενεύη)
Νίκανδρος Μπούρας (Λονδίνο)
Ανδρέας Παπανικολάου (Μέρμφις)
Μιχάλης Πετρίδης (Μόντρεαλ)
Κωνσταντίνος Φελλάς (Λευκωσία)
Άγγελος Χάλαρης (Σικάγο)

ΠΑΡΑΓΩΓΗ - ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

ΤΙΡΟΣΧΕΔΙΟ

Φρειδερίκου Τσέντνερ 37
Αθήνα 115 25
Τηλ. 210 38 39 020

ΔΙΚΤΥΑΚΟΣ ΤΟΠΟΣ

www.sinapsis.gr
Υπεύθυνη: Αργυρώ Βατάκη (Αθήνα)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

-Πληροφορίες -Συνδρομές -Παλαιά Τεύχη -Διαφημιστικές Καταχωρήσεις
τηλ.: 210 38 39 020
fax: 210 38 39 047
e-mail: sinapsis@otenet.gr

Η Ταχυδρομική Θυρίδα 20611, 55104

Βυζάντιο, Θεσ/νίκη ΔΕΝ ισχύει πλέον

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

(4 τεύχη το χρόνο)

• εσωτερικού

40 €, Φοιτητών 30 €, Οργανισμών 100 €

• εξωτερικού

70 €, Φοιτητών 50 €, Οργανισμών 150 €,

• Φιλική Συνδρομή 100 €

συμπεριλαμβάνονται ταχυδρομικά τέλη

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Στο λογαριασμό της Εταιρείας

Κοινός Τόπος Ψυχιατρικής, Νευροεπιστημών & Επιστημών του Ανθρώπου

Τράπεζα Πειραιώς:

αρ. λογ. 5263-024429-350

IBAN : GR24 0172 2630 0052 6302 4429 350

ALPHABANK:

αρ. λογ. 712002320001611

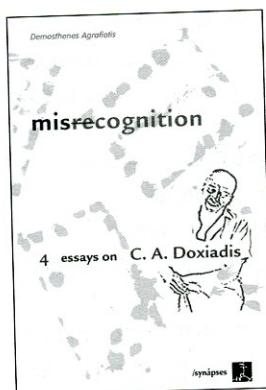
IBAN : GR 13 0140 7120 7120 0232 0001 611

ISSN: 1790-4412 / τιμή τεύχους: 10 €

Κοινός Τόπος Ψυχιατρικής

Νευροεπιστημών & Επιστημών του Ανθρώπου.

Δημοσθένης Αγραφιώτης

Παραναγνώριση. 4 Δοκίμια για τον Δοξιάδη

(τίτλος αγγλικής έκδοσης: misrecognition. 4 essays on C. A. Doxiadis)

Εξερευνώντας τη σημασία της Οικιστικής;

Tom Fookes[†]

Μετάφραση Δρ. Χαράλαμπος Μαγουλάς

Για τα μέλη της Παγκόσμιας Εταιρείας Οικιστικής (WSE), που δεν έχουν πληροφορηθεί τα πρόσφατα δημοσιευμένα δοκίμια του Δημοσθένη Αγραφιώτη, έχω προετοιμάσει αυτό το υπόμνημα στο οποίο εξετάζω κάποια σημεία της συλλογής του *Παραναγνώριση. 4 Δοκίμια για τον K. A. Δοξιάδη*.¹ Αυτές είναι οι σκέψεις μου – για μια ακριβή εκδοχή των σκέψεων του Δημοσθένη πρέπει να διαβάσετε το βιβλίο.

Η εξέταση αυτή του έργου του Δημοσθένη εκκινεί από τον Επίλογο Α του δοκιμίου «Οικιστική. Μία νέα επιστήμη ή ένα εργαλείο δράσης; Το παράδοξο 'Δοξιάδη' στο ελληνικό ερευνητικό τοπίο» (σσ. 15-42). Σ' αυτόν τον επίλογο μία εξήγηση της προσέγγισής του στην ανάλυση της Οικιστικής που μας εισάγει στα συμφραζόμενά της: «έχει έναν κοινωνικο-πολιτιστικό χαρακτήρα και επίσης λαμβάνει χώρα σε συσχετισμό με το ζήτημα 'κοινωνία της γνώσης', όπου η γνώση αποκτά μία σημασία βθματού της αλλαγής» (βλ. την ανακοίνωσή του σχετικά με τον Δοξιάδη στο Βερολίνο στο *Ekistics*, vol. 69, 412-414 (Jan.-June), 2002, pp. 8-18). Προτείνει επίσης ότι η κοινωνικο-πολιτιστική ανάλυση εγείρει το ερώτημα της αλλαγής του ονόματος της Οικιστικής. Δεν είναι σαφές εάν αυτό είναι ένα ρητορικό ερώτημα ή όχι, αλλά προτείνει τους όρους «Post-Ekistics» ή «Meta-Ekistics». Και τούτο, «προκειμένου να ανταποκριθεί στα ζητήματα του χώρου όπως αυτός μορφοποιείται κάτω από την περιπέτεια της παγκοσμιοποίησης» (σ. 40). Το προσδωκόμενο αποτέλεσμα; Ο μετασχηματισμός της Οικιστικής. Να προχωρήσει πέρα από αυτό που αποκαλεί διώνυμο «επιστήμη/εργαλείο δράσης». Να εξετάσει «πολλαπλά προτάγματα έρευνας, τεχνολογίας, περιβάλλοντος, ποιότητας στο πνεύμα μίας διακυβέρνησης των σύγχρονων κοινωνιών – τεχνολογικά προγρήματων ή μη» (ό.π.).

Η προτεινόμενη αλλαγή ονόματος ξεκινά με το ερώτημα εάν η Οικιστική είναι μία επιστήμη ή ένα εργαλείο – μία μέθοδος δράσης ή παρέμβασης (σ. 16). Δεν εξετάζει περαιτέρω το ζήτημα αυτό στο πρώτο δοκίμιο (το οποίο προτείνει ως ρητορικό); Και στο δεύτερο εισάγει επιπρόσθετες αλλά συναφείς ρικότα; Και στο επόμενο ανατίθεται το ζήτημα της επιστήμης της Οικιστικής:

¹ Αγραφιώτης, Δ. Παραναγνώριση, 4 Δοκίμια για τον K. A. Δοξιάδη, Συνάψεις, 2010

μονικού πεδίου της Οικιστικής; Ή μόνο ένας υποστηρικτής μίας Σχολής σκέψης; Ή ο μύστης μίας (επαγγελματικής) πρακτικής στον χώρο του σχεδιασμού πόλεων και οικισμών; Ή ο καταλύτης για μία μεταστροφή στον μεθοδολογικό τομέα της επιστήμης της πολεοδομίας;

Θα θέλα να παρατηρήσω σε αυτό το σημείο ότι η πολεοδομία ήταν μόνο ένας από τους επιστημονικούς κλάδους τους οποίους ο Δοξιάδης είδε ως τμήματα της ανάπτυξης της Οικιστικής: είναι το τμήμα αυτό το οποίο εφάρμοσε κάποιες από τις πράξεις τις οποίες προσδιόρισε η εργασία του βασισμένη σε επιστημονικά κριτήρια. Παρ' όλα αυτά όμως έχουμε να εξετάσουμε επιπλέον τέσσερις επιλογές: (α) το επιστημονικό πεδίο, (β) τη σχολή σκέψης, (γ) την επαγγελματική πρακτική πολεοδομίας, (δ) τη μεταστροφή στη μεθοδολογία της πολεοδομίας

Η αρχική μου αντίδραση είναι να τις αποδεχτώ όλες – κάθε μία είναι μία πτυχή της συνολικής έννοιας της Οικιστικής. Εάν επιστρέψουμε όμως στον προτεινόμενο από τον Δημοσθένη μετασχηματισμό της Οικιστικής ως τρόπου εξέτασης (αντιμετώπισης) των πολλαπλών ζητήματων από την προοπτική των πολλαπλών πεδίων (π.χ. έρευνα και τεχνολογία), η πρόταση αυτή απηκεί τη θέση του Δοξιάδη ότι «η οικιστική είναι μία επιστήμη, έργο της οποίας είναι να εξετάσει τους ανθρώπινους οικισμούς από κάθε οπτική γνώση, ώστε να αναπτύξει λύσεις στα προβλήματα που προκύπτουν»² (παρατίθεται στο Αγραφιώτης, σ. 52). Και προκειμένου να αναπτύξει κανείς τις λύσεις, πρέπει να συλλέξει, να ταξινομήσει και να κατανοήσει τα διάφορα δεδομένα των ανθρώπινων οικισμών – το οποίο καθ' εαυτό χρειάζεται να εμφανιστεί μέσα στο πλαίσιο μίας επιστήμης. Η τουλάχιστον της μεθοδολογίας της επιστήμης. Δεν θα ήταν ευκολότερο, επομένως, να αντιπαρέλθουμε του ζητήματος ονομάζοντας την Οικιστική εφημερισμένη επιστήμη;

Μήπως όμως όλα αυτά δεν είναι παρά σχολαστικός; Δεν θα ήταν πιο εύκολο για όλους εμάς εάν αποδεχόμασταν μόνο ότι η Οικιστική μπορεί να μετασχηματιστεί σ' έναν τρόπο σκέψης για πολλαπλά ζητήματα από πολλαπλές προοπτικές, αλλά η προσέγγιση που θα χρησιμοποιούμε θα είναι πο-

² BL. *Ekistics*, August, 1967, σ. 131.

λύπλευρη; Σε κάποιες περιπτώσεις θα σχετίζεται με ζητήματα όπως η επιστήμη· σε άλλες θα λειτουργεί σαν σχολή σκέψης· επιπροσθέτως μία από τις εφαρμογές θα είναι διά της πρακτικής της πολεοδομίας· και τέλος, τα μεθοδολογικά μαθήματα θα είναι διαθέσιμα και σε άλλες επιστημονικές περιοχές που αφορούν τους ανθρώπινους οικισμούς πέρα από την πολεοδομία.

Εκτός των παραπάνω, μπορούμε να καταθέσουμε και το επιχείρημα που διατύπωσε ο Amos Rapoport στην Τίνο (2002)- δηλαδή, ότι η οικιστική προσέγγιση (ανθρωπόκοσμος σύμφωνα με την ορολογία του Δοξιάδη) πρέπει να «αναπτυχθεί». Το επιχείρημά του, καθώς σχετίζεται με το δίκτυο της οικιστικής, εκκινεί από την παρατίρηση ότι η Οικιστική είναι μία *Επιστήμη των Ανθρώπινων Οικισμών*, κι όμως, το πρωταρχικό μοντέλο γύρω από το οποίο αναπτύχθηκε – η οικιστική προσέγγιση – είναι απαράλλαχτο μετά από 40 χρόνια. Και όχι μόνο αυτό, αλλά επίσης η ουσία της Οικιστικής σήμερα δεν αντανακλά τη «νέα γνώση, τη νέα έρευνα, τις νέες έννοιες, μοντέλα και θεωρίες»

(Τίνος, 2002). Έτσι, συνδυάζοντας τα επιχειρήματα του Amos και του Δημοσθένη έχουμε μία διττή πρόκληση να «αποδομήσουμε» τις έννοιες, να καταστήσουμε εύλογη τη νέα έρευνα και να μετασχηματίσουμε την Οικιστική, ώστε να ανταποκρίνεται καλύτερα στις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης στον βαθμό που επηρεάζουν τους ανθρώπινους οικισμούς. (Αυτό θέτει το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής επί παραδείγματι, όπως υποστηρίχτηκε από τον Udo Simons στις πρόσφατες συναντήσεις της Παγκόσμιας Εταιρείας Οικιστικής.)

Τέλος, εάν μπορεί να δοθεί μία σύντομη απάντηση στο επιχείρημα του Δημοσθένη (καθώς και υποστήριξη στα ερωτήματα του Amos και στην ερευνητική προτεραιότητα του Udo), θα ήταν ότι δείχνει πως τα μέλη της Παγκόσμιας Εταιρείας Οικιστικής χρειάζονται να συσχετίσουν την επαγγελματική/καθημερινή τους εργασία με τη συνεχή ανάπτυξη της οικιστικής σκέψης θεωρητικά και πρακτικά· να συμμετάσχουν στον μετασχηματισμό που αποτυπώνεται σε αυτά τα τέσσερα δοκίμια.